

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Gész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

Kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos pent sorja 30 fillér.

A szabadhajózás segélyezése.

Szaktanácskozás a kereskedelmi minisztériumban.

Mint már lepunk legutóbbi számában megírtuk, a kereskedelmi minisztériumban tegnap ült össze a szaktanács, amelyet Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter hívott egybe a tengeri szabadhajózás segélyezése ügyében.

A kormány javaslatának, amelyet a szakértekezlet elé terjesztett, jó irányelveit már közöltük. E javaslat körül a tegnapi értekezleten rendkívül érdekes és beható vita fejlődött ki, amelyről a részletes tudósítást itt adjuk:

A szaktanácskozáson, amelyen Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter személyesen elnökölt, résztvettek:

A kereskedelemügyi minisztérium részéről: Ssterényi József államtitkár, Emmerling Vilmos és Hosszopcsky Alajos miniszteri tanácsosok, Furmann Ferencz és Wimmersberg Frigyes báró miniszteri osztálytanácsosok és Kótán Dezső volt tengerészeti akadémiai igazgató.

A pénzügyminisztérium részéről: Papp Elek miniszteri tanácsos; a földmívelésügyi minisztérium részéről: Faragó Lipót osztálytanácsos, Győry Lázár miniszteri titkár. A fiumei tengerészeti hatóság részéről: Mentsik Ferencz miniszteri tanácsos és Nyírő Gábor tengerhajózási főfelügyelő. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége részéről: Dankl Zsigmond és Fodor István. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület részéről: Lévy Béla főtitkár. A Magyar Hajózási Egyesület részéről: Rapaics Rikárd alelnök és Baumgarten Henrik választmányi tag. A fiumei kereskedelmi és iparkamara részéről: Cosulich Lajos alelnök A. F. titkár, továbbá Krajacs, a zenggi kamara elnöke. Az Adria tengerhajózási társaság részéről: Eidlitz Hugó igazgató és Kovács József dr. vezértitkár. A Magyar Keleti Tengerhajózási részvénytársaság részéről: Brüll Ignác alelnök és Hoffmann Samu. A Magyar-horvát gőzhajózási társaság részéről: Pollich Mátyás alelnök. A Magyar-horvát gőzhajózási társaság részéről: Dankl Zsigmond elnök. Az «Orient» tengerhajózási társaság részéről: Nikolics Lajos. A Danubiusi Hajó- és Gépgyár részéről: Tolnay és Baumgarten, továbbá Nagy Ferencz képviselő és Zanella Rikárd Fiume országgyűlési képviselője.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter megnyitván az ülést, üdvözölte a megjelenteket és kérte, hogy az előterjesztett törvényjavaslatot beható és legmesszebbmenő kritika tárgyává tenni sziveskedjenek. A javaslat nem fejezi ki még a kormány álláspontját, hanem még csak előadói tervezet, mert nem tartaná helyesnek oly törvényjavaslatot előterjesztetni, amelyben a kormány már állást foglalt, mert ez esetben korlátozólag hathatna a kritikára, holott maga nagy súlyt fektet arra, hogy az érdekeltség a legszélesebb módon érvényesíthesse a maga véleményét.

A miniszternek zajos helyesléssel fogadott beszéde után Wimmersberg Frigyes báró osztálytanácsos röviden ismertette a törvényjavaslatot, majd Nagy Ferencz orsz. képviselő szólt általánosságban a törvényjavaslatról. A mi rendszerünk körülbelül megegyezik az osztrák rendszerrel, ott is beszerzési segély, járatse-

gély és építési segély engedélyeztetik. A kérdés az, hogyan vált be ez a háromféle segély. A tapasztalat azt mutatta, hogy a járatsegély meddő volt. Számítása szerint tíz év alatt 120,805 korona járatsegély fizetett, azaz évenként mintegy tizenkétezer korona. Az építési segély még meddőbb s csak a beszerzési segély volt valamivel eredményesebb, amennyiben tíz év alatt husz hajó épült és 1.475,000 korona fizetett ki. Épülhetett volna még több hajó is, ha a segély összege 200.000 koronában megállapítva nem lett volna, mint ahogy épült Ausztriában, hol évenként mintegy kétmillió korona adatott erre a célra. A járatsegély és építési segély által történik a közgazdasági kiszolgáltatás biztosítása. Pedig éppen ez a két segély volt meddő és nem érte el célját. A beruházási segély, bár mutat fel némi eredményt, de nem tett szolgálatot a közgazdaságnak, amennyiben a beszerzési segélyt élvező hajó nem köteles a segély fejében hazai közgazdasági érdeket szolgálni. A legtöbb hajó Fiumét nem is érintette, hanem másfelé keresett. A szubvenczióval tehát nem járt viszonztszolgálat. Más rendszer jobban biztosítaná a magyar közgazdasági érdekek kiszolgáltatását, mert a beszerzési segély csak a hajóraj hajóinak számát szaporítja. A beszerzési segély ajándék és jutalom azért, hogy a hajóknak száma szaporodjék. Összegezve a fentieket, három pontot állapít meg és pedig: 1. hogy a mai rendszert fenntartani nem lehet, 2. mert radikálisabb reform kell, és 3. a kérdés, hogy miben álljon ez a reform.

Utána Smoquina, a fiumei kereskedelmi és iparkamara titkára szólalt fel. A beszerzési segély indoklására megjegyzi, hogy azt a versenyképesség szempontjából kell megadni.

Lévy Béla dr. az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés képviseletében ama kívánságának ad kifejezést, hogy a kivitelünk fejlesztésére vonatkozó összes kérdések együtt tárgyalassanak. Nagy Ferenczszel szemben ellentétes álláspontot foglal el. A beszerzési segélyt külföldön épült hajóknak s olyanoknak, melyek csak külföldön járnak s közvetlenül velünk összeköttetésben nincsenek is, megadandónak tartja, ha azok magyar ember tulajdonát képezik.

Zichlar Sebald a zenggi kamara titkára bejelenti, hogy a horvát tengerparti érdekeltségnek a tervezetről való véleményét külön írásban fogja beadni.

Fodor István a Gyáriparosok Országos Szövetsége képviseletében szól fel. Utal Magyarországnak rendkívüli gyors ipari előhaladására. Ma már a magyar gyár-, gép- és kázipar s ami ez esetben különös jelentőségű, a hajóipar is a tökéletesség oly magas fokán áll, hogy akár Angliával is felveheti a versenyt.

Brüll Ignác angol konzul a beszerzési segély megadását javasolja. Főczélunk, hogy magyar kereskedelmi hajózást létesítsünk s az, hogy ez a hajózás a magyar közgazdaságnak hasznára is váljék.

Rapaics Rikárd a Magyar Hajózási Egyesület képviseletében jelent meg. Azt tartja, hogy minden segély ellenszolgáltatást kíván. Ha a tengeri hajózásnak és a szabadhajózásnak segélyt nyújtunk, joggal elvárhatjuk, hogy az a magyar kikötők érdekét szolgálja is.

Rapaics beszéde után Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter átadta az elnöki széklet Ssterényi József államtitkárnak.

Zanella Rikárd a tárgyalás alatt levő kérdésre vonatkozólag megjegyzi, hogy azon a czímen, mert egy hajó külföldön épül, vagy mert a magyar kikötőket ritkán, vagy sohasem érinti, szóval közgazdasági érdekeinket nem szolgálja, a beszerzési segélyt nem lehet megvonni. Hivatkozik az olasz törvényre, amely a beszerzési segélyt megadja.

Ssterényi József államtitkár kerdezi Zanellától, hogy hol épülnek azok a hajók.

Zanella beisméri, hogy bár ideje nem volt a kérdéssel részletesen foglalkozni, mégis úgy tudja, hogy az olasz törvény határozottan megállapítja azt, hogy a hajóknak Olaszországban kell épülniök, bár a külföldön épült hajók is részesülnek bizonyos segélyben. Ismételtlen kéri a beszerzési segély megadását.

Ssterényi József államtitkár elnök, mint-hogy szólni már senkisé kíván, a vitát bezárta. Összegezve az értekezleten eddig elhangzottakat, a maga részéről ama nézetének ad kifejezést, hogy leghelyesebb volna az, ha a külföldről beszerzett hajók után is megadnék a segély legalább addig, míg olyan hajógyártási iparunk nem lesz, mely nagy hajók építésére is alkalmas leend, de kikötni kívánja, hogy a segélyben részesülő hajóknak évenként legalább egyszer vagy kétszer a fiumei kikötőt érinteniök kell, oda árut hozni, vagy onnan árut vinni kötelesek s amennyiben ezt nem tennék, az évi beszerzési segélytől elesnének. Ezt különben a felmerült ellentétekre való tekintettel, mint közvetítő indítványt is teszi s ajánlja elfogadását.

Következe a részletes tárgyalás, melynek során elsőnek Nagy Ferencz szólalt fel. A Ssterényi közvetítő indítványára megjegyzi, hogy az egyezik azzal a javaslattal, amit ő már a Láng-féle javaslat tárgyalásánál tett. Bár úgy látja, hogy a beszerzési segély továbbra is fennmarad, igyekezni fog álláspontja érvényesülése érdekében oly módosításokat proponálni, amelyek megközelítik álláspontját.

Nagy Ferencz után Ssterényi államtitkár válaszolt az elmondottakra. Hangsúlyozta, hogy a magyar kormány legfőbb óhaja volna, csak Magyarországon épített hajókat támogatni. A mai viszonyok azonban utójában állanak ennek. Egy nagy hajógyár létesítése, mely az e tekintetben fennálló összes hiányokat pótolhatná, több időt igényel és addig, míg a hajóépítőipar nálunk meg nem erősödött, hajórajunk szaporodását hátráltatná, ami forgalmi és különösen kiviteli érdekeinkre helyrehozhatatlan kárt okozhatna.

Következett ezután az egyes szakaszok részletes tárgyalása. Nagy Ferencz, Pollich Mátyás, ki az Ungaro-Croata képviseletében jelent meg, Klein tőzsdetanácsos, Brüll angol konzul és Smoquina fiumei kereskedelmi titkár rövid felszólalásai után, melyekben apróbb módosításokat ajánlottak elfogadásra, az értekezlet fél kettőkor félbeszakította ülést.

Ssterényi József kereskedelmi államtitkár délután öt órakor nyitotta meg a folytatólagos értekezletet. A belügyminiszter képviseletében jelen volt Hadik János gróf belügyi államtitkár és Lévy Lajos kivándorlási biztos. A törvényjavaslat harmadik szakaszánál Brüll Ignác kifogásolja, hogy a beszerzési segély a belajstromozás napjától veszi kezdetét. A hajó vizrebocsátásától kezdve annak belajstromozásáig igen sok idő telik el és ez az intézkedés nagy mértékben sujtáná az új hajókat.

Ssterényi József államtitkár kijelenti, hogy a segély csakis belajstromozott hajóknak enge-

délyezhető, azonban a kiszámításánál a vízrebocsátás ideje vétetik alapul. Nagy Ferencz felszólalása után a harmadik szakaszt elfogadják.

A törvényjavaslat negyedik szakaszánál Klein Gyula tőzsdetanácsos szólal fel. Kijelenti, hogy a beszerzési segélyt Ausztria kivételével egyetlen ország sem ismeri. Ha azonban Ausztriára való tekintettel mi is elfogadjuk ezt, akkor semmi esetre sem szabad a magyar hajókat idegen hajókkal szemben abba a hátrányos helyzetbe hozni, hogy kényszerítjük őket arra, hogy éventekint egyszer Fiumét érintsék. Különösen veszélyes ez a feltétel, ha számításba vesszük, hogy a magyar hajózás a külfölddel szemben sok tekintetben alárendelt helyzetben van. Nem szabad tehát magának a magyar államnak is ezt a terhet róni a szabadhajózásra, hogy kénytelen legyen éventekint egyszer Fiumét érinteni.

Nagy Ferencz ezzel szemben hangoztatja, hogy ha az állam segítyez bizonyos vállalatokat, ha csak egyenesen ajándékozni nem akar, joggal megkivánhatja, hogy azok a vállalatok szolgálják az ország közgazdasági érdekeit. Ilyen érdek az, hogy a hajók kénytelenek legyenek egyszer Fiuméba jönni egyenkint, mert itt nemcsak a járatról, nemcsak arról van szó, hogy az áruk olcsóbban szállítsanak, hanem arról is, hogy azok a hajók a javításokat Fiumében kénytelenek eszközölni a helyi eszközökkel is ott szerzik be. Ezt az ellenszolgáltatást, mint minimumot, okvetlenül meg kell követelni.

Fodor István a gyárparipar szempontjából szükségesnek tartja, hogy amennyiben nem Magyarországon készítenek a hajók, az idegen gyárosoknál köttessenek ki olyan típusok, olyan kazánok, olyan gépek, amelyeket szükség esetén hazai gyárakból is lehet pótolni.

Zanella Rikárd Nagy Ferenczcel szemben azt állítja, hogy nem lehet megkövetelni a szabadhajózás hajóitól, hogy éventekint egyszer érintsék Fiumét. Ez a konjunkturától függ. Ha nincsen szállítmánya, akkor nem lehet őt nagyobb kiadásra kötelezni, mint amennyi segélyt az államtól kap. Különben is igen meg van nehezítve a szabadhajózás a szubvencionált társulatokkal szemben. Azzal pedig számolni kell, hogy kereskedő-ember, hajós-ember üzleti célból üz ipart. Ha a szabályozás látni fogja, hogy Ausztriában kedvezőbbek a viszonyok, akkor mindenféle álcizmeken oda fog terelődni.

Szterényi József államtitkár kijelenti, hogy a szabadhajózás segítészésének csakis akkor van értelme az állam részéről, ha az a magyar közgazdasági érdekeket szolgálja. Nagy Ferencznek idevágó javaslata különben is enyhít a szigoron, mert ha az illető hajó nem jön el egyszer Fiuméba, akkor nem tizenötévi segélyt, hanem csak az az évi segélyt veszti el.

A negyedik szakasz harmadik bekezdésébe Klein Gyula tőzsdetanácsos indítványára bevétetik, hogy nemcsak az acélból, hanem a vasból készített hajóknak is megadatik a hajóbeszerzési segély.

A negyedik szakasz negyedik bekezdésénél Zanella Rikárd, Hadik János gróf, Szterényi József tőlszólalásai után az eredeti szöveget akként változtatják meg, hogy a hajóbeszerzési segély csakis azon hajók után engedélyezhető, amelyeknek vízrebocsátása óta még nem telt el hat év. Az eredeti szöveg tizenöt évről szólt.

A negyedik szakasz utolsó bekezdéseiben csupán szövegezési módosítások történtek. A törvényjavaslat ötödik szakaszánál Tolnay Lajos hosszabb beszédet mond, amelynek végén azt indítványozza, hogy a hajóépítésre tartásék fel a régi szubvenczió, a szabadhajózás számára pedig engedélyeztessek valamely prémium.

Szterényi József államtitkár megjegyzi, hogy ezen szakaszánál valósítandó meg az a délelőtt már elfogadott elv, hogy a hazai gyárban épített oly hajó, amely tizenkét tengeri mérföldnél sebesebb járatu, külön prémiumban részesüljön.

Klein Gyula tőzsdetanácsos, Nagy Ferencz, Ossoinack, Baumgarten, Pollich és Smoquina hozzászólásai után az értekezlet abban állapodik meg, hogy a próbajáratnál nem tizenkét,

hanem tíz tengeri mérföldnyi sebesség kívántatik meg, még pedig töltött tankokkal.

A törvényjavaslat hatodik szakaszánál Hadik János gróf kifogásolja a szakasznak második bekezdését, amely a kereskedelmi miniszter egyéni mérlegelésére bizza annak megítélését, mikor teljesít egy vállalat igazán közgazdasági szolgálatot. Tisztázandónak tartja ezt az ügyet. Nagy Ferencz indítványára az értekezlet elhatározza a második bekezdés kihagyását.

Zanella Rikárd felszólalására Szterényi József államtitkár kijelenti, hogy a javaslat végrehajtása folyamán a kormány intézkedik az iránt, hogy figyelmeztesse a hajózási vállalatokat, hogy mely cikkek azok, amelyek után járattengedélyt nem adnak.

Nyolcz órakor Szterényi József államtitkár félbeszakította a tárgyalást, amelyet ma délután öt órakor folytattak a kereskedelmi minisztériumban.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A költségvetés tárgyalása.

Budapest, július 19. A képviselőház mai ülésén a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását folytatta.

Mezőfi Vilmos a gyülekezési és egyesülési jognak szabadabb szellemben való kiterjesztését sürgeti. Ezen a téren, különösen a Bánffy-korszakban, sok tulkapás történt a hatalom részéről. Az általános választójog behozatalát parancsoló szükségnek tartja.

Bánffy Dezső báró személyes kérdésben szólva, Mezőfi vádjai ellen védekezik. Egyébként ő is kívánja a gyülekezési és egyesülési szabadság kodifikálását, de még inkább az általános választójogét, persze nemzeti kautelák mellett.

Eder Antal a tudóvsz nagy elterjedésére utalva, azt kívánja, hogy a tudóvsz elleni védekezésre nagyobb összeget fordítsanak.

Pop-Csicsó István román nemzetiségi a közigazgatás hibáiról beszél és az előző kormány által a nemzetiségekre vonatkozólag kiadott törvénytelen rendeletek visszavonását sürgeti. A költségvetést nem fogadja el.

Vajda Sándor román nemzetiségi a közegészségügy államosítását és a teljesen ingyenes gyógykezelést kívánja. Ő sem fogadja el a költségvetést.

Erre az elnök szünetet rendel el. A szünet után Vlad Aurél nemzetiségi a közigazgatási visszaéléseket teszi szóvá. Meg kell szüntetni a főispánok kandidálási jogát és a szolgabírák basáskodását. A költségvetést nem fogadja el.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter az elhangzott beszédekre kijelenti, hogy őt az önkormányzat megerősítésének elve vezeti. Számos alkotmányos biztosítékról törvényjavaslatot fog a Ház elé terjeszteni. Már most azon dolgozik, hogy a közigazgatási bíróság hatásköre kiterjesztessék. A közigazgatást eddig azért nem lehetett javítani, mert a vélemények megoszlottak, most azonban az egész nemzet egy véleményen van, mely szerint veszedelmes experimentum volna a közigazgatás államosítása. A nyugdíjviszonosság kérdésével is foglalkozik és az erre vonatkozó törvényjavaslat már csaknem készen van. A Szapáry-féle törvény eltörlése el. len nincs kifogása. Helyesli a járási önkormányzatot és kijelenti, hogy a megyei pénzkezelés dolgában ankétet fog összehív-

ni. A gyülekezési jogról törvényjavaslatot fog beterjeszteni. Kéri a költségvetés elfogadását. (Zajos éljenzés és taps).

Erre a tárgyalás folytatását holnapra halasztották és Kecskeméthy Ferencz interpellált az aratósztrájk ügyében.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter azonnal válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy a konkrét panaszt megvizsgálták és alaptalannak találták. A munkások érdekében még számos törvényjavaslatot fog a Ház elé terjeszteni, hogy segítsen a munkások helyzetén.

A Ház a miniszter választát tudomásul vette és ezzel az ülés délután 4 órakor véget ért.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, július 19. Wekerle Sándor miniszterelnök ma Fusth Gyula képviselőházi elnökkel tanácskozott a képviselőház munkarendje ügyében. Elhatározták, hogy a költségvetés elintézése után a képviselőház csak néhány viczinális vasuttra vonatkozó törvényjavaslatot fog letárgyalni a szünet előtt. Így a nyári programba fölvevett autonóm vámtarifa tárgyalása össze marad.

Uj államtitkár.

Budapest, jul. 19. Beavatott forrásból jelentik, hogy a belügyminisztériumban be akarják tölteni az adminisztratív államtitkári állást, amelyre egy függetlenségi politikus van kiszemelve.

A póttartalékosok kártalanítása.

Budapest, jul. 19. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, az összes alispánokhoz rendeletet intézett a póttartalékosok kártalanítása tárgyában. Az exlexben szolgált családos póttartalékosok pénzbeli kártalanítást kapnak, a nem családosoknak pedig 2—3 fegyvergyakorlatot elengednek.

KÜLÖNFÉLE.

— **A király a tengeri hadgyakorlatokon.** Mint Bécsből jelentik, immár véglegesen el van határozva, hogy a király szeptember 11-én a déli vasuton Pólába utazik, ahol a »Miramare« yacht fedélzetére száll s 13—15-ike között jelen lesz a Ragusa mellett tartandó haditengerészeti gyakorlatokon. Ezek befejeztével a király visszatér Bécsbe.

— **A kormányzó elutazott.** Nákó Sándor gróf fiemei kormányzó ma este a gyorsvonattal Hegedüs Valér miniszteri segéd-fogalmazó kíséretében Budapestre utazott. A kormányzó öt-hat napot fog a fővárosban tölteni, azután visszatér Fiuméba.

— **Zanella mentelmi ügye.** A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap délben ülést tartott, amelyen 20 mentelmi ügyet tárgyalt. Ezek közt volt Fiume országgyűlési képviselőjének, Zanella Rikárdnak párviadaltól eredő két mentelmi ügye is. Minthogy azonban az iratok hivatalos magyar fordítása nem volt mellékelve a bizottság e két ügyben nem határozhatott és az iratokat fordítás végett visszaküldte.

— **A rendőrfőkapitány szabadsággon.** Dolzani Attila rendőrfőkapitány ma megkezdte két heti szabadságidejét. Távolléte alatt Derencin főbiztos fogja helyettesíteni.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter Descovich Romuald fiemei illetőségű vasuti és hajózási főellenőrt vasuti és hajózási főfelügyelővé nevezte ki.

— **Alaptalan vád a fiumei kereskedelmi és iparkamara ellen.** «Az Ujság» tegnapi száma azzal a váddal illeti a fiumei kereskedelmi és iparkamarát, hogy annak vezetősége Nyáry Józsefnek, a budapesti érték- és árutőzsdei választott bíróság titkárjának egy hozzá intézett magyar czímzésű levelet nem fogadta el, hanem fölbontatlanul visszaküldte; tette pedig ezt azért, mert a levelet magyarul czímesték. Eljártunk ma ebben a dologban a kereskedelmi és iparkamara vezetőségénél, amely a következő fölvilágosítást adta, mely «Az Ujság» alaptalan vádját teljesen megdönti:

A kamarához a napokban tényleg érkezett Budapestről egy magyar czímzésű magánlevél, amelyet a posta, minthogy a levél nem volt ellátva a kellő mennyiségű belyeggel, husz fillér büntetéssel terhelt meg. Minthogy a kamarának bevett szokása, hogy azokat a magánleveleket, amelyekért a posta büntetést fizettet, fölbontatlanul visszaküldi, Smoquina A. J. titkár távollétében Gotthardi Adolf, a kamara fogalmazója a levelet visszaküldte. Megjegyzendő, hogy naponta százával érkeznek a kereskedelmi és iparkamarához magyar czímzésű levelek, amelyek hivatalos elintézésben részesülnek. Mindezekből kivüláglik, hogy a levél visszaküldésének semmiféle magyarellenes tendenciája nem volt.

— **Tarifamérséklések a trieszti forgalomban.** Most jelent meg az osztrák-adriai köteleki díjszabás új kiadása, mely az Aschling-Görz-Trieszt közötti vasutvonal megnyitásával lép életbe s minden egyes tételében Fiume ellen irányul. Az új köteleki díjszabás Triesztet bekapcsolja a Délivásut magyar vonalainak érdekösszefüggésébe és így a dunántúli áruforgalomból óriási mennyiséget von magához a fiumei relációtól.

— **Vasutasok közgyűlése.** A vasutasok országos szövetségének fiumei kerületi választmánya e hó 21-én, szombaton délután 6 órakor a népkerti vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésen megválasztják a Lorber József lemondása következtében megüresedett elnöki állás betöltésére az új kerületi elnököt. Ezenkívül interpellációk és kisebb előterjesztések szerepelnek a közgyűlés napirendjén.

— **Mulatság Czirkveniczán.** A czirkveniczai fűrdőbizottság, mint értesültünk e hó 21-én a Therapia-ban hangversenyt rendez, amelyen közreműködnek: Mihicsics Milicza, a zágrábi színház művésznöje, továbbá Keplinger-Eibenschütz Dóra, Kreljanovics Iván és Eibenschütz Sigmunda a bécsi «An der Wien» színház tagjai. A hangversenyen a Czirkveniczába szerződött zágrábi honvédeknek fogadják. A hangverseny után, amely 8 és fél órakor kezdődik, tánc lesz. Belépődíj személyenként 2 kor.

— **Az öngyilkos görögkeleti lelkes.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Tounj közelében egy görögkeleti pap kiugrott a vasúti kocsiából és szörnyethalt. A zágrábi újságok azt írják, hogy az öngyilkos Muzdeka Ádám, a zágrábi állami gimnázium görögkeleti hitoktatója s öngyilkosságát gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. A zágrábi lapok szerint a fiatal lelkes nem vasúti kocsiából ugrott ki, hanem a sínekre vetette magát.

— **Baleset a vasöntőben.** Skull Matyás Molino-utcai vasöntőjében ma délután egy órakor könnyen végzetessé válható baleset ért egy munkást. Gyurso Artur, fiumei illetőségű 21 éves munkáslegény, a vasöntő régi munkása a kezelése alatt álló gép kerekén alkalmazott nyilásba olajat akart önteni. A legény — valószínűleg a gyárban uralkodó fojtó melegségtől — hirtelen megszedűlve, e gépre zuhant, amelynek hajtósíja hatalmas csapást

mért fejére, amely a balhalánték felett behasadt. A legényt azonnal kisegítették a veszélyből munkástársai s telefonáltak a mentőkért, akik azután bekötötték a sebet. Megjelentek a helyszínén Pian Antal rendőrfelügyelő és Mitrovics rendőrpáncsnok, akik megállapították, hogy a balesetért senkit sem terhel felelősség. Gyurso gyorsan magához tért és Skull gyártulajdonos fogatán a kórházba szállították. Sebesülése könnyebb természetű.

— **Keszthelyi Péter dr.** megkezdte rendelését Szusákon a 68-ik számú Ruzsics-féle házban. Rendel délelőtt 10—12¹/₂-ig és délután 2—4-ig.

— **Hajók forgalma.** Tegnap a fiumei kikötőbe érkezett a «Nagy Lajos» Adria-gőzös Glasgowból. — Elindult: a «Szent László» Adria-gőzös Marseilleba.

— **Öngyilkos apáca.** A helybeli kórház igazgatóságától tegnapelőtt táviratilag kért egy orvost a dornegg-feistritzi «Notre Dame» apácák főnöknője, mert az intézet egyik apácája mérget vett be s a szerencsétlennek sürgős segítségre volt szüksége. Sichich Hermann dr. rögtön el is utazott Dornegg-Feistritzra; de már mit sem segíthetett, mert nemsokára megérkezése után az apáca meghalt. Holttestet ma temették el a feistritzi temetőben.

— **A szerelem.** Cusin Helena mestre, illetőségű 24 éves fiumei vasalónő ma este 8¹/₂ és fél órakor szerelmi bánatában egy üveg karbolsavat ivott meg a Tre Ré utca 6. szám alatt levő lakásán. Fellauschegg dr., aki a mentőkkel rögtön megjelent a helyszínen, a kórházba szállította az öngyilkosjelöltet, ahol Baecics dr. gyomormosást alkalmazott rajta. Állapota nem életveszélyes.

— **Magyar kivándorlók nyomora.** A minap 10 nyomorba jutott kivándorlót hozott Triesztbe az Adria «Tibor» nevű gőzöse, s onnan ma érkeztek meg Fiuméba a «Nagy Lajos» nevű gőzössel. A tönkrement magyarok néhány év előtt hagyták el a magyar földet, hogy kis pénzükkel Brazíliában gyémánthegeket szerezzenek. Legnagyobb részük erdélyi szász és román. A szegény embereket a lelketlen kivándorlási ügynökök tették tönkre, akik a mostohán termő kukoricaföldeken végzendő munkákhoz rendelték őket. Az osztrák-magyar konzulátus jóvoltából most visszakerültek hazájukba.

— **Sertésvész Voloscában.** A voloscai kerületből, ahol sertésorbáncz és sertésvész pusztít, a földművelésügyi miniszter eltiltotta a sertések magyar területre való behozatalát.

— **Czirkveniczába menők figyelme.** Ajánljuk a tengeri fűrdőinket látogató magyar közönségnek Valják Gábor «Czirkvenicza» vendéglőjét Czirkveniczában. Magyar konyha. Pensio lakás nélkül 3—5 koronáig.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon-száma: 224.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovacs Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

«Unio» könyvnyomdai műintézet.

ALUDTTEJ

jégbehűtve kapható a

Központi Tejcsarnokban

(Via Ciotta 2. sz.)

poharankint is 12 fillérért.

Teljes tej házhoz szállítva literenkint 26 fill.

Naponta friss vaj, túró, tejszín és tejfel.

Tájékoztás véget tisztelettel tudatom a n. é közönséggel, hogy Manojlovits János úr kilépett üzletéből s helyette Bloch Arnold urat biztam meg üzletem vezetésével.

„Bellevue“

vendéglő, kávéház és penzió

Cirquenicában

Közvetlenül a tenger mellett. szép terrasszal s remek kilátással.

Elsőrendű magyar konyha.

Tiszta zamatos borok.

Kőbányai polgári sör.

Szépen berendezett

szobák.

Teljes penzió igen olcsó árakon.

A Cirquenicába érkező magyarok különös figyelmébe

Orvostanárok által ajánlott

Dupla Malátásör

bevásárlásánál vigyázzunk a

„Szt. István“ védjegyre.

Megjegyzés: A verseny nem átálja, a közönség megtevesztésére, sörünk elnevezését, a palack eredeti formáját és kiállításának min-táját hűen utánozni.

Clotild főhercegnő szálloda
Cirkvenizza.

Közvetlenül a móló mellett, szép kilátással a tengerre. Kitűnő vendéglő szép helyiségekkel.

Magyar konyha. Pilseni hordósör.

Mérsékelt árak.

HEIM C.

Csemege juhtúrót

eredeti minőségben, 5 kilogrammos bödönökben, bérmentve 5 korona 90 fillérért szállít a

Felső-Magyarországi hegyi Juh-turógyár - Nagy-Szlabos.

(Gömör m.)

„MIRAMARE“

NAGY SZÁLLODA

CIRQUENICA.

Az adriai tengerpart legújabb és legmodernebbül berendezett szállója 70 fenyvesen berendezett szobával, gyönyörű terrasszokkal, külön nagy étteremmel és külön kávéházi helyiségekkel.

Gyönyörű árnyas park; fekvés közvetlenül a tengerparton, remek kilátással. Fűrdők a házban, villanyos világítás, lift és minden modern kényelem.

Penzió lakás nélkül 6 korona. (Reggeli: kávé, tea vagy csokoládé vajjal s kenyérral déiben: 5 fogás; este: előétel, sült, sajt vagy gyümölcs.)

Szállóigazgató: Ádám Jenő, a budapesti „Hungária“ szálló volt igazgatója.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

„De la Ville“
Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az átutazó
és a helybeli magyarság
találkozó helye.

= fényesen berendezett szobák. =

Külön nagy étterem.

Kitűnő ételek és italok.

Számos látogatást kér
Szentgyörgyi Ferencz,
a „De la Ville“ szálló, kávéház és étterem
tulajdonosa.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv.-iársaság
FIUME.
VÉDJEGY.

Különlegesség
fénykeményítő
táblácskákban.
A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Első fiumei magyar
szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó
munkát a legjutányosabb árak mellett
Szigoru pontosság és kiváló szakértelem
A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác
Corsia Deák 31. sz., IV. em.

Használt és új
Zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új- és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil
Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

Előfizetések és hirdetések
„A Tengerpart“
kiadóhivatalához
Adria Palota, Riva Szápáry
czimzendők.

Leder S. czipőüzlete

VIA GOVERNO 11 (Corso), A VINC. DE DOMINI-UTCA SARKÁN.

Nagy választéku, magyar gyártmányu legkitűnőbb
férfi-, női- és gyermek czipők
minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.
TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászatba vágó munkát
gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCHE

pro tamente con conoscenza del ramo ed
al più buon mercato ogni lavoro tipo-
litografico.

!! Legújabb újdonságok !!

Szalonszőnyegek, szőnyegek háló- és ebédlő-
szobák számára, csipke- és szövetfüggönyök, pré-
mek, asztal- és ágyterítő garnitúrák

nagy választékban és közismert olcsó árakban
egyedül **WEISS M.** cégnél kaphatók.

FIUME, Corso II. — TRIESZT, Corso 9.

A legmodernebb kézműárak, férfi- és női ruhaszövetek, selyem,
bársony, butorszövet, kész fehérnemű, keztyűk, csipkeárak,
szőnyegek, nyakkravók és mindennemű disztárgyak eladása.

Szabott árak! Szabott árak!
Mennyasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban szállítatnak.